

PAUL EVERAC

SÎNTEM AI REPUBLICII

Republica e un statut politic și un statut moral. Acum 25 de ani am pierdut o emblemă poleită și am găsit o răspundere. Am pierdut o plutocrație și am găsit o solidaritate a maselor în efortul comun către civilizație. Am pierdut o genealogie împrumutată și am găsit o istorie proprie.

Am devenit republicani: în centrul nostru, peste noi, dincolo de marginile noastre s-a ivit, tot mai evident, *res publica*, lucrul public, în care individualismul solipsist al multora s-a dizolvat încetul cu încetul.

Moral, Republica este și o obiectivare, un transfer al sensibilității particularizante, subiective, în liniile de forță ale unei dezvoltări inexorabile, programatice. Acum trăim *plănuindu-ne* viitorul, *organizându-i* construcția.

Un asemenea dat arhitectural s-ar cuveni să străbată întreaga noastră literatură, rămasă încă în destule sectoare *exotizantă* și *exorcizantă* prin farmecul cuvîntului. Sensul construcției, al *lucrului public* înțeleș obiectiv s-ar cuveni, după mine, să reverbereze mai eficace asupra spiritului culturii, ușurînd-o de redundanță, de particularismul stărilor-limită, de metafora cu vârful în ceață, redîndu-i demnitatea *edificatului*.

Teatrul, care e cel mai arhitectonic gen al literaturii, și cel mai public, se cuvine să stea întors cu precădere către faptul social, către condiționare și interacțiunea socială, către patosul cu care legitatea înfruntă spontaneitatea și-i supune neastîmpărul în destinaul colectiv, — fără să abandoneze, firește, culoarea, nuanța, contorsiunea individualului, dar confruntîndu-l mereu cu *res publica*, cu statutul obștei.

Sîntem republicani, avem vocație deschisă pentru problemele întregii colectivități, sîntem chemați să le rezolvăm, uneori să le determinăm, totdeauna să le înțelegem. Minuim armele morale ale unei mai bune așezări în istorie și în civilizație a acestui popor, răspundem în parte de această dialectică. Teatrul se *joacă*, e adevărat, dar a-l scrie nu e nicidecum o joacă. Nu sîntem numai ai noștri, nici numai ai fanteziei noastre, nici numai ai culturii în genere.

Sîntem ai Republicii.